

Zeldzame vogels in België in 2008

Zesendertigste rapport van het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité

JORIS ELST, WOUTER FAVEYTS, GEERT SPANOGHE, MARNIX VANDEGEHUCHTE EN DE LEDEN VAN HET BAHC

BABC p/a Vandegehuchte M., Willem de Zwijgerstraat 8, B-8020 Oostkamp. tel. 050 827260 (thuis); GSM 0486 393756

E-mail : voor opmerkingen of vragen : marnix.vandegehuchte@telenet.be

voor formulieren en algemene informatie : <http://www.bahc.be/>

Hoogtepunten

1e	Audouins Meeuw
1e	Kumliens Meeuw
2e	Kalanderleeuwerik
3e	Kleine Kokmeeuw
4e, 5e en 6e	Vorkstaartplevier
5e en 6e	Aziatische Goudplevier
6e	Rode Rotslijster
8e	Dwergarend
8e	Blonde Ruiters
8e	Kleine Klapekster
9e	Aziatische Roodborsttapuit
9e	Provençaalse Grasmus

Inleiding

Dit rapport, dat gezamenlijk werd opgesteld door het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité (BAHC) en de Commission d'Homologation (CH), behandelt de aan homologatie onderworpen vogeltaxa die waargenomen werden op Belgisch grondgebied in 2008.

Le nouveau BAHC est arrivé!

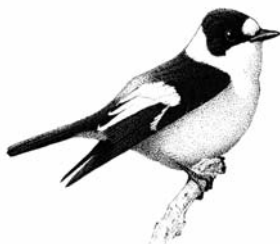
Het BAHC heeft recent aandacht besteed aan het evalueren en bespreken van de eigen werking. Dat heeft een aantal belangrijke veranderingen opgeleverd die er in de toekomst moeten toe leiden dat het BAHC beter zou kunnen functioneren.

In de eerste plaats werd er werk gemaakt van het opmaken van een handleiding. In deze handleiding worden een aantal algemene beginselen weergegeven en wordt de werkwijze van het BAHC formeel vastgelegd. Het vastleggen van deze belangrijke informatie moet er toe leiden dat de werking en de werkwijze van het BAHC transparanter worden. Alhoewel deze handleiding gebaseerd is op een gelijkaardig document dat bestaat voor de CDNA, de Nederlandse zeldzaamhedencommissie, werd het op heel wat plaatsen aangepast aan de Vlaamse situatie, waardoor het uiteindelijk wel degelijk een eigen product is geworden. Deze handleiding is te raadplegen op de website van het BAHC.

Naast de opmaak van een handleiding werd er tevens aandacht besteed aan het creëren van meer structuur en het vastleggen van een duidelijker rolverdeling onder de leden van het BAHC. Dit moet de efficiëntie van de werking ten goede komen.

Het BAHC heeft de ambitie om in de toekomst op een meer open en pro-actieve manier naar buiten te treden en zich duidelijker te profileren bij vogelkijkend Vlaanderen. Er wordt al eens beweerd dat het BAHC een gesloten clubje is. Met deze nieuwe werkwijze hopen we deze kritiek te counteren, met de bedoeling dat dit zal leiden tot meer betrokkenheid en medewerking van vogelkijkers.

De nieuwe wind komt ook tot uiting op het artistieke niveau: Gerald Driessens heeft een nieuw logo ontworpen voor het BAHC. De 'gouwe ouwe' Withalsvliegenvanger was na al die jaren wel aan een opfrisbeurt toe. Puik werk van Gerald, en het BAHC wenst hem langs deze weg nog eens openlijk te bedanken voor het nieuwe logo! Hopelijk vormt deze herwaardering van het logo

ervoor dat we in de nabije toekomst in België nog eens een echte Withalsvliegenvanger te zien krijgen; het laatste aanvaarde geval dateert alweer van 1996...

Veranderingen in de ledensamenstelling van het BAHC

Na niet minder dan 16 jaren trouwe dienst heeft Patrick Beirens het BAHC verlaten. Het BAHC wenst Patrick uitdrukkelijk te bedanken voor zijn jarenlange inzet. Recent zijn maar liefst 4 nieuwe leden toegetreden tot het BAHC: Peter Collaerts, Wouter Faveyts, Joost Mertens en Johan Buckens.

Opstellen en indienen van verslagen

Hoewel veel waarnemers positief reageerden op onze gerichte vragen om documentatie, werd toch nog voor een groot deel van de in 2008 waargenomen zeldzame soorten (nog) niets ingediend. In sommige gevallen is dit omdat de waarnemer niet zo grondig vertrouwd is met de vogeltopografie en/of de terminologie die gebruikt wordt in beschrijvingen en daardoor opziet tegen het opstellen van een verslag. Het BAHC is steeds bereid om in dat geval te helpen. Kladvorsies van verslagen kunnen opgestuurd worden naar Miguel Demeulemeester (miguel.demeulemeester@telenet.be). Die zorgt er voor dat de tekst van de nodige commentaar wordt voorzien waarna de waarnemer die kan indienen.

Verder kunt u ook een verslag indienen op basis van foto's en/of ingescande veldschetsen. Een speciaal formulier is hiervoor voorzien op onze website. Het BAHC roept uitdrukkelijk op om nog niet-ingediende gevallen van zeldzame soorten of ondersoorten alsnog over te maken aan het BAHC. Alleen op die manier kan de lijst van Belgische vogels zo volledig en *up to date* mogelijk worden gehouden.

Wie een verslag heeft ingediend, krijgt zo snel mogelijk via e-mail of post bericht of de beschrijving al dan niet aanvaard werd. Wie meer uitleg wil over de beslissing van het BAHC, kan dit simpelweg vragen aan de afzender.

Dank

Het BAHC dankt eerst en vooral *Natuurpunt* vzw, voor de betaling van de werkings- en publicatiekosten van het BAHC. Verder kunnen wij opnieuw dankzij een goede samenwerking met de *Commission d'Homologation* (CH) een rapport over heel België aanbieden. De taal van de waarnemer bepaalt door welk homologatiecomité een waarnemingsformulier beoordeeld wordt. BAHC en CH zijn ervan overtuigd dat een zinvolle interpretatie van het voorkomen van zeldzame soorten alleen mogelijk is in een ruimere context. Bovendien is er behoefte aan wetenschappelijke samenwerking en nationale publicaties, wil men op internationaal vlak nog meetellen. Volgende BAHC-leden beoordeelden de gevallen die in dit rapport zijn opgenomen:

Patrick Beirens
Miguel Demeulemeester
Joris Elst
Tom Goossens
Geert Spanoghe
Wouter Faveyts
Peter Collaerts

GBRUIK VAN DE SYSTEMATISCHE LIJST

Dit rapport volgt de indeling verklaard in *Oriolus* 61:25-39.

Tekens en afkortingen/ Signs and abbreviations

10 Provincies/10 Provinces

(A) Antwerpen	(Lx) Luxemborg
(BW) Brabant Wallon	(N) Namur
(H) Hainaut	(O) Oost-Vlaanderen
(L) Limburg	(VB) Vlaams Brabant
(Lg) Liège	(W) West-Vlaanderen

Geslacht, Leeftijd & Kleed/Sex, Age & Plumage

m.	mannetje/ <i>male</i>
v.	vrouwtje/ <i>female</i>
1e kj	eerste kalenderjaar/ <i>first calendar year</i>
1e kj+	eerste kalenderjaar OF ouder/ <i>first calendar year OR older</i>
ad.	adult
juv.	juveniel/ <i>juvenile</i>
imm.	immatuur/ <i>immature</i>

Trekrichtingen worden aangeduid met universele afkortingen : N = noord, NE = noordoost, NNE enz. *Migrating birds are marked as N = North, NE = North East, NNE etc.*

(Deel)gemeentenamen dienen geïndexeerd te zijn op de meest recente overzichtskaart van administratief België (NGI, 1995), en worden cursief gedrukt. Plaatsnamen in Vlaanderen en in tweetalige gemeenten zijn in het Nederlands. Plaatsnamen in Wallonië zijn in het Frans.

Names of municipalities must be indexed on the most recent municipality map (NGI, 1995). Names of municipalities in Flanders and bilingual municipalities are in Dutch. Walloon municipalities are in French.

Telling van de gevallen

Volgens *Voorlopige lijst van Belgische vogels* (DE SMET, onuitgegeven). Deze lijst vermeldt alle gehomologeerde gevallen in België. Enkel gevallen waarvan de datum tot op de maand precies en de plaats tot op de provincie precies bekend is, worden meegeteld. Let wel op dat er fouten kunnen zitten in de telling. We zijn momenteel bezig met de telling te herzien en te verbeteren. Indien nodig zullen fouten gecorrigeerd worden in een volgend rapport.

Drie gegevens volgen de soortnaam:

1. exemplaren in de periode 1800-1949 (B-lijst)
2. exemplaren in de periode 1950-2007 (A-lijst)
3. exemplaren in 2008

Een cijfer tussen haakjes voor een bepaald geval geeft aan het hoeveelste exemplaar dit bepaalde geval is sinds het begin van de telling.

Count

Based on Preliminary List of Belgian Birds (DE SMET, unpublished), an annotated checklist of all accepted records in Belgium. Only records with sufficient trustworthy information on date (at least up to the month) or location (at least up to the province) are included. Three figures are given :

1. individuals in 1800-1949
2. individuals in 1950-2007
3. individuals in 2008

The number in parentheses preceding a record refers to the total number of individuals recorded in Belgium since the start of the count.

SYSTEMATISCHE LIJST

1. Aanvaarde gevallen

Witbuikrotgans *Branta bernicla hrota* (1,26,1)

(28) 31 december: Middelkerke (W), 2 ad. (verslag David De Grave)

Roodhalsgans *Branta ruficollis* (1,47,2)

(49-50) 1 februari: IJzerbroeken, Merkem (W), 1e winter (verslag Koen Devos)

(49) 27 – 29 december: Rotem (L), 1e kj (verslag Peter Collaerts)

Na een jaar zonder aanvaarde gevallen (2007) opnieuw twee vogels dit jaar. Er waren nog meerdere, niet ingediende waarnemingen in 2008, waaronder meerdere van een 1e winter in de IJzervallei tot begin maart, wat er zou kunnen op wijzen dat de vogel van Merkem enige tijd in de buurt bleef. Roodhalsgans wordt veel als siervogel gehouden in water-vogelcollecties, en van hieruit ontsnapte exemplaren vertroebelen het voorkomen enigszins. Ontsnapte vogels verraden hun herkomst meestal door minstens één van de volgende aanwijzingen: opduiken op ongewone plaatsen, niet in gezelschap van andere wilde ganzensoorten in de buurt die als *carrier-species* vanuit Siberië zouden kunnen dienen, voorkomen op vreemde tijdstippen en het vertonen van tam gedrag.

Dwerggans *Anser erythropus* (1,77,1)

(79) 15 december : Dudzele (W), 1 ad. (verslag Kenny Hessel)

Net als bij Roodhalsgans wordt het wilde voorkomen van Dwerggans in België verkleurd door uit gevangenschap ontsnapte exemplaren. In 2008 werden minstens vijf exemplaren gemeld waarbij het zeker of waarschijnlijk om dergelijke escapes ging (www.waarnemingen.be). Op wereldschaal is dit een bedreigde soort, met als status 'kwetsbaar' op de rode lijst van de IUCN. De wereldpopulatie werd in 2008 op amper 28.000-33.000 vogels geschat. In oktober 2008 werd een internationaal actieplan voor de soort uitgebracht in het kader van de *African-Eurasian Migratory Waterbird Agreement* (AEWA 2008). In Nederland overwinteren kleine aantallen, die vooral afkomstig zijn van een niet oncontroversieel en intussen stopgezet Zweeds herintroductieproject.

Ringsnaveleend *Aythya collaris* (0,20,0)

20 januari: Eijsden (L), 1 v. (verslag Henri Dineur)

Deze Ringsnaveleend was reeds van in december 2007 aanwezig, en werd aanvaard in het vorige BAHC-verslag (Vandegehuchte *et al.* 2009); het weergegeven geval betreft louter een datumverlenging. De vogel werd in de periode van 16 december 2007 tot en met 8 maart 2008 bovendien ook waargenomen te Eijsden, Nederland (Ovaa *et al.* 2009).

Kuhl's Pijlstormvogel *Calonectris diomedea borealis* (0,17,1)

(18) 20 november: westerstaketsel, Oostende (W), 1 ex. (verslag Erik Vanloo)

Vale Pijlstormvogel *Puffinus mauritanicus* (0,30,4)

(31) 15 augustus: Witte Berg, De Panne (W), 1 ex. (verslag Peter Adriaens)

(32-33) 23 augustus: Witte Berg, De Panne (W), 2 ex. (verslag Joris Elst)

(34) 3 oktober: westerstaketsel, Oostende (W), 1 ex. (verslag Peter Adriaens)

Met drie aanvaarde gevallen is dit het beste jaar sinds 2001 voor Vale Pijlstormvogel. Sinds de jaren '90 blijkt er een opmerkelijke noordwaartse verschuiving te hebben plaatsgevonden in de verspreiding van deze bedreigde Europese endem, met een geschatte wereldpopulatie van amper 2.000-2.400 broedparen (ca. 10.000 vogels). Tegenwoordig verblijven grote aantallen een belangrijk deel van het jaar in Britse en Ierse wateren. (Wynn & Yésou 2007). Met dit in het achterhoofd zou mogen worden verwacht dat de soort meer in België zou moeten opduiken, maar vooralsnog komt hier niet veel van in huis, met amper negen aanvaarde gevallen sinds 2000. Gelet op de aanzienlijke aantallen die worden genoteerd langs de Noord-Franse en de Nederlandse kust wordt de soort vermoedelijk deels over het hoofd gezien.

Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus* (5,70,5)

(76) 21 november: Witte Berg, De Panne (W), 1 ex. (verslag Peter Adriaens)

(77-78) 22 november: Witte Berg, De Panne (W), 2 ex. (verslag Miguel Demeulemeester)

(79-80) 22 november: Oostende (W), 2 ex. (verslag BAHC, waarnemingen.be)

Ralreiger *Ardeola ralloides* (4,29,1)

(34) 4 augustus: Oude Durme, Hamme (O) (verslag BAHC, waarnemingen.be)

Vale Gier *Gyps fulvus*

25 en 26 mei: mijnterril, Zwartberg (L), 17 ex. (verslag BAHC, waarnemingen.be)

28 mei: mijnterril, Zwartberg (L), 2 ex. (verslag BAHC, waarnemingen.be)

29 en 30 mei: Etikhove (O), 9 ex. (verslag BAHC, waarnemingen.be)

8 juni: Eijsden (L), 1 ex. (verslag rapport vogels in Limburg)

23 juni: Bassenge (Lg), 1 ex. (verslag J.-L. Doutrewé)

Na de ongekende invasie in 2007 (Vandegehuchte *et al.* 2009) kon 2008 eigenlijk alleen maar een ontgoocheling opleveren voor deze soort. Desondanks werden toch opnieuw vijf gevallen met in totaal 30 exemplaren aanvaard, waaronder een pleisterende groep van 17 vogels. Een melding van een groep van 45 ex. op 30 mei in West-Vlaanderen en op 31 mei te Oost-Vlaanderen is intrigerend, maar kon jammer genoeg niet bevestigd worden.

Zeearend *Haliaeetus albicilla* (31,78,3)

(110) 20 april: Kortessem (L), 1 ex. (verslag rapport vogels in Limburg)

(111) 29 oktober: TTP Zigeuner, Mortsel (A), 1 imm. (verslag Wout De Rouck)

(112) 9 november: Knokke (W) (verslag Véronique Adriaens)

Na het goede jaar 2007, met vijf aanvaarde gevallen, opnieuw een terugval met drie aanvaarde vogels, alle eendagsgevallen. Met deze soort wil het maar niet echt loslopen in België, ondanks stijgende broedvogelaantallen in vrijwel alle landen ten noorden van ons. In Nederland broedt de soort jaarlijks sinds 2006 (De Roder & Bijlsma 2009). In België is het gemiddelde aantal aanvaarde gevallen per jaar niet gestegen sinds begin jaren '90 (Faveyts & De Smet 2007). Het gebrek aan grote ongestoorde, waterrijke natuurgebieden heeft hier vermoedelijk wel één en ander mee te maken.

Ruigpootbuizerd *Buteo lagopus*

23 oktober 2007: Schulen (L), 1e kj (verslag Koen Leysen)

9 maart: Merdorp (Lg), 2 juv. (verslag Thibault Mariage)

Slechts één aanvaard geval in 2008, na het hoge aantal uit het inflex(na)jaar 2007. Voor dat laatste jaar werd nog een bijkomend geval aanvaard, wat het totaal voor 2007 op 13 geaccepteerde gevallen brengt. Heel wat meldingen uit 2008 bleven zonder verslag. Door het relatief hoge aantal meldingen van Ruigpootbuizerd bestaat bij nogal wat waarnemers vermoedelijk de indruk dat de soort niet erg zeldzaam is, maar dat laatste is in werkelijkheid wel degelijk het geval. Ruigpootbuizerd is één van de soorten waarvan naar verhouding een groot aantal gevallen wordt afgekeurd wegens onvolledige beschrijving en wegens potentiële verwarring met Buizerd *Buteo buteo*.

Dwergarend *Aquila pennata* (0,8,0)

(6) 14 augustus 1999: Virton (Lx), 1 ex. bleke fase (verslag Koert Scholten)

Een oude waarneming door een Nederlandse vogelkijker die tien jaar na datum werd ingediend, maar wel met een erg degelijke beschrijving van een soort, die traditioneel een relatief hoge afwijzingsgraad kent.

Slangenarend *Circaetus gallicus* (4,32,6)

19 juni 2007: Engsbergen, Tessenderlo (L), 1 ex. (verslag Frank Van De Meuter)

(37) 24 april: Marionville (H), 1 ex. (verslag Paola Cucurnia)

(38) 3 – 5 mei: Groot Schietveld, Brecht (A), 1 ex. (verslag Dirk Symens)

(39) 17 mei: Groot Broek, Sint-Agatha-Rode, 1 ex. (verslag Ronan Felix)

(40) 24 – 27 mei: Militair domein, Helchteren (L), 1 ex. (verslag rapport vogels in limburg)

(41) 26 juni: Leefdaal (VB), 1 ex. (verslag BAHC, waarnemingen.be)

(42) 6 juli: Saint-Aubin (N), 1 ex. (verslag Hughues Dufourny)

Met zes aanvaarde gevallen is 2008 een recordjaar voor deze soort; een bevestiging van de stijgende tendens in het aantal aanvaarde gevallen en het aantal meldingen sinds de jaren '90. Juni is traditioneel de beste maand (Faveyts & De Smet 2007), maar de meeste gevallen dit jaar waren in mei. Enkele meldingen bleven zonder verslag. 2008 was ook in Nederland een recordjaar, met negen aanvaarde gevallen (Ovaa *et al.* 2009).

Steppekiekendief *Circus macrourus* (13,16,3)

(30) 9 april: Groot Schietveld, Brecht (A), 1 ad. m. (verslag Dirk Symens)

(31) 20 april: Fonteintjes, Zeebrugge (W), 1 2e kj (verslag Miguel Demeulemeester)

(32) 2 – 8 september: Hannut (Lg) (verslag Alain de Broyer)

Met ook dit jaar opnieuw drie aanvaarde gevallen blijft Steppekiekendief op kruissnelheid voor het behouden van zijn recente status als jaarlijks terugkerende zeldzaamheid. Sinds het begin van de éénentwintigste eeuw duikt de soort bij ons, net als in heel NW-Europa, duidelijker vaker op (Faveyts & De Smet 2007). In Nederland waren er vijf aanvaarde gevallen in 2008 (Ovaa *et al.* 2009).

Klein Waterhoen *Porzana parva* (4,31,1)

(36) 15 augustus: De Gavers, Harelbeke (W), 1e kj (verslag Filip Goussaert)

Kleine Trap *Tetrax tetrax* (15,10,1)

(26) 20 april: Korbeek-Dijle (VB), 1 ad. m. (verslag Johan Nijsten)

Het eerste geval van Kleine Trap sinds 2000, en dan nog een adult mannetje dat zich door heel wat vogelkijkers liet bewonderen! De soort neemt op lange termijn af, met name in ZW-Europa (BirdLife International 2004); het kan dus wel even duren vooraleer de volgende vogel zich aanbiedt bij ons.

Grielt *Burhinus oedicnemus* (9,54,1)

(64) 15 juni: Wezelse Heide, Wuustwezel, 1 ex (verslag Dirk Symens)

Vorkstaartplevier *Glareola pratincola* (0,3,3)

(4) 5 mei: Doelpolder Noord, Doel (O), 1 2e kj+ (verslag Raf Drijvers)

(5) 7 mei: Bichterweerd, Rotem (L), 1 2e kj+ (verslag Geert Beckers)

(6) 22 juni – 25 juni: Bredene (W), 1 ad. (verslag Miguel Demeulemeester)

Vorkstaartplevier *Glareola pratincola*. ad. zomer. 22 jun 2008. Bredene (Foto's: Patrick Beirens)

Vóór 2008 waren er amper drie aanvaarde waarnemingen in België; een aantal dat nu in één jaar verdubbeld werd! In Nederland werden dit jaar 'slechts' twee gevallen aanvaard (Ovaa *et al.* 2009), maar met een totaal van 24 aanvaarde gevallen liggen onze noorderburen nog wel even voorop...

Aziatische Goudplevier *Pluvialis fulva* (0,4,2)

(5) 19 – 21 november: Paardenschor, Doel (O), 1 ad. (verslag Kenny Hessel)

(6) 30 en 31 december: IJzermonding, Nieuwpoort (W), 1 ex. (verslag Peter Adriaens) 2008 is het eerste jaar met meer dan één aanvaard geval van deze soort. Het geval in Doel is het eerste buiten de provincie West-Vlaanderen. Het wintergeval is een aanwijzing dat Aziatische Goudplevier er zelfs putje winter kan worden uitgehaald door de aandachtige waarnemer. De soort is geen jaarlijkse gast in België, in tegenstelling tot Nederland, waar tot en met 2008 in totaal 37 gevallen voorliggen (Ovaa *et al.* 2009). De enorme aantallen Goudplevier *Pluvialis apricaria* die in Nederland pleisteren zijn hier uiteraard niet vreemd aan, vermits Aziatische Goudplevier zich veelal in groepen Goudplevier ophoudt.

Breedbekstrandloper *Limicola falcinellus* (4,20,1)

(25) 12 mei: Bichterweerd, Rotem (L), 1 ad. (verslag Geert Beckers)

Gestreepte Strandloper *Calidris melanotos* (0,58,2)

(59-60) 3 – 8 september; Hoge Noen, Zeebrugge (W), 2 juv. (verslag BAHC, waarnemingen.be)

Na een reeks van 18 aanvaarde gevallen sedert 2000 lijkt deze soort enigszins op zijn retour, met geen enkel aanvaard geval in 2007 en slechts één in 2008 (twee vogels).

Blonde Ruiter *Tryngites subruficollis* (0,7,1)

(8) 24 augustus: Clermont-Wiscourt (N) (verslag Bernard Hanus)

Een verrassing van formaat was de Blonde Ruiter die diep in het binnenland in de provincie Namen in een grootschalig akkergebied werd gevonden! Het is eens wat anders dan Morinelplevieren *Eudromias morinellus*... De vorige zeven gevallen waren in de provincies West-Vlaanderen (6) en Oost-Vlaanderen (1). Dit is het eerste geval voor het diepe binnenland én voor Wallonië. In Nederland waren er drie aanvaarde gevallen in 2008 (Ovaa *et al.* 2009). In Groot-Brittannië komt de soort zo regelmatig voor dat het zelfs geen beoordeelsoort meer is. Ondanks het vrij regelmatig voorkomen in Europa wordt de wereldpopulatie geschat op amper 15.000 vogels (O'Brien *et al.* 2006). De enorme trektochten tussen de broedgebieden in Hoog-Arctisch Canada en de wintergebieden op de pampa's van zuidelijk Zuid-Amerika maken de Blonde Ruiter in hoge mate vatbaar om aan deze kant van de Atlantische Oceaan op te duiken als dwaalgast.

Poelsnip *Gallinago media*

14 mei: Bichterweerd, Rotem (L), 1 ad. m. (verslag Geert Beckers)

16 mei: Jutse Plassen, Koningshooikt (A) (verslag Wim Heylen)

Geen onaardig jaar voor Poelsnip. Het geval in Koningshooikt betrof een baltsend mannetje. Opmerkelijk was dat opnieuw een vogel opdook in de Limburgse Maasvallei te Rotem, in het gebied waar in 2007 een baltsend mannetje zich prachtig liet bewonderen!

Grauwe Franjepoot *Phalaropus lobatus*

11 augustus 2007: Schulensbroek, Scholen (L), 1 juv. (verslag Koen Leysen)

Deze soort staat pas sinds 1 januari 2005 op de lijst van te homologeren soorten (Adriaens *et al.* 2006). In 2008 waren er slechts drie meldingen van de soort. Naast twee niet-ingediende gevallen werd het derde geval afgewezen wegens een te summiere beschrijving (zie de niet-aanvaarde gevallen onderaan).

Kleine Kokmeeuw *Larus philadelphia* (0,2,1)

(3) 8 juni: strand, Sint-Idesbald (W), 1 2e kj (verslag Peter Adriaens)

Wie zoekt die vindt! Het is geen toeval dat de derde Kleine Kokmeeuw voor België gevonden werd door super-laroloog Peter Adriaens. Op de koop toe werd de vogel ook nog keurig fotografisch gedocumenteerd. Dit juni-geval toont duidelijk aan dat er op elk moment van het jaar mag uitgekeken worden naar zeldzame meeuwen.

Audouins Meeuw *Larus audouinii* (0,0,1)

(1) 13 april: Stokkem (L) (verslag Geert Beckers), Herstal (Lg) (verslag Laurent Raty)

De enige nieuwe vogelsoort voor België in 2008 was geen onverwachte. De broedpopulatie van deze Middellandse Zee-endeem is de voorbije decennia sterk toegenomen en bedroeg bij het begin van de éénnentwintigste eeuw >22.000 broedparen, het overgrote deel

in Spanje (Olsen & Larsson 2003, BirdLife 2004). Gelet op deze toename liggen vermoedelijk nog meer gevallen in het verschiet. De Belgische vogel werd op dezelfde dag op twee plaatsen gezien langs de Maas, ruim 40 kilometer van elkaar: in de voormiddag was de vogel te zien in Stokkem en 's avonds dook hij op te Herstal. Tussendoor werd Maastricht nog even aangedaan, wat van deze Audouins Meeuw tevens het tweede geval voor Nederland maakte (het eerste geval was in 2003) (Ovaa *et al.* 2009). In Groot-Brittannië, waar het eerste geval pas dateert van 2003, werd in 2008 reeds het vijfde geval aanvaard (Hudson *et al.* 2009).

Ringsnavelmeeuw *Larus delawarensis* (0,18,1)

(19) 1 april: Spaarbekken, Kluizen (O), 1 ad. (verslag Peter Adriaens)

Alweer het negentiende geval van deze soort die sinds de jaren '90 in de meeste jaren is vastgesteld. Een klassiek geval, op de grote meeuwenlaapplaats te Kluizen in de Gentse Kanaalzone. In Groot-Brittannië is deze Noord-Amerikaanse meeuw inmiddels een dermate geregelde gast dat de soort er sinds een aantal jaren al geen beoordeelsoort meer is.

Kleine Burgemeester *Larus g. glaucooides* (0,35,4)

(36) 12 januari: Lac de l'Eau d'Heure (H) (verslag Ph. Deflorenne)

(37) 28 november – 19 december: Oostende (W), 1 1e kj (verslag BAHC, waarnemingen.be)

(38) 19 december: Oostende (W), 1 1e kj (verslag BAHC, waarnemingen.be)

(39) 20 december: Herstal (Lg) (verslag Charly Farinelle)

Kumliens Meeuw *Larus glaucooides kumlienii* (0,0,1)

(1) 6 januari: IJzermonding, Nieuwpoort (W), 1 ad. (verslag Peter Adriaens)

Kleine Kokmeeuw *Larus philadelphia*. 1ste zomer. 8 jun 2008. Sint-Idesbald (Foto: Peter Adriaens)

Kumliens Meeuw *Larus glaucooides kumlienii*. ad. (centraal op de foto)
6 dec 2008. Nieuwpoort (Foto: Diederik D'Hert)

Kumliens Meeuw *Larus glaucooides kumlienii*. ad. (centraal op de foto)
6 dec 2008. Nieuwpoort (Foto: Diederik D'Hert)

Het eerste Belgische geval van deze ondersoort wordt nader beschreven in Adriaens (2008). De taxonomische status van Kumliens meeuw is enigszins wazig: een ondersoort van Kleine Burgemeester *Larus glaucooides*, een hybride populatie tussen Kleine Burgemeester en Thayers Meeuw *Larus thayeri* of een aparte soort. Onderzoek naar de exacte taxonomie wordt bemoedigd door de afgelegen broedgebieden in oostelijk Arctisch Canada (Olsen & Larsson 2003, Adriaens 2008).

Lachstern *Gelochelidon nilotica* (19,117,3)

(137) 20 april: TTP Fonteintjes, Zeebrugge (W), 1 ex (verslag Miguel Demeulemeester)
(138) 27 april: TTP Fonteintjes, Zeebrugge (W), 1 ex (verslag Miguel Demeulemeester)
(139) 25 mei: AWW 5, Rumst (A), 1 ad. (verslag BAHC, waarnemingen.be)

Reuzenster *Sterna caspia* (11,122,13)

(134) 14 april: Ile de Monsin, Luik (Lg) (verslag Marc Ameels)
(135) 19 april: Groot Schietvel, Brecht (A), 1 ad. (verslag Peter Symens)
(136) 28 april: Bichterweerd, Rotem (L), 1 ad. (verslag Geert Beckers)
(137-138) 24 juni: Grootbroek, Sint-Agatha-Rode (VB), 2 ex. (verslag BAHC, waarnemingen.be)
(139-140) 28 – 31 juli: Bourgoyen, Gent (O), 2 ex. (verslag BAHC, waarnemingen.be)
(141-144) 25 juli: Kraenepoel, Aalter (O), 4 ex. (verslag BAHC, waarnemingen.be)
(145) 9 augustus: Zandputten, Mol (A), 1 ex. (verslag BAHC, waarnemingen.be)
(146) 29 augustus: IJzermonding, Nieuwpoort (W), 1 ex. (verslag BAHC, waarnemingen.be)

Witvleugelster *Chlidonias leucopterus*

11 mei: Bichterweerd, Rotem (L), 2 ad. (verslag rapport vogels in Limburg)
28 juli: Houbenhof, Geistingen (L), 1 ex (verslag Geert Beckers)
31 augustus: Houbenhof, Geistingen (L) (verslag BAHC, waarnemingen.be)
6 – 10 september: Groot Rietveld, Kallo (O), 1 juv. (verslag BAHC, waarnemingen.be)
12 september: Kruikeke (O), 1 ex. (verslag Kenny Hessel)
13 september: westerstaketsel, Oostende (W), 1 ex. (verslag Peter Adriaens)

Zwarte Zeekoet *Cephus grylle arcticus* (1,12,1)

(14) 1 maart: Oostende (W), 1 ad. (verslag Andreas Ranner)
Een aandachtige Oostenrijkse vogelkijker haalde er tijdens een uitstapje aan de Belgische kust naar aanleiding van een werkvergadering de veertiende Zwarte Zeekoet voor België uit.

Alpengierzwaluw *Apus melba* (2,25,1)

(28) 9 mei: TTP Fonteintjes, Zeebrugge, 1 ex (verslag Miguel Demeulemeester)

Roodstuitzwaluw *Hirundo daurica* (0,25,5)

(26-27) 27 april: TTP Fonteintjes, Zeebrugge (W), 2 ex (verslag Miguel Demeulemeester)
De Haan (W), 1 ex (verslag Kenny Hessel)
(28) 4 mei: TTP Fonteintjes, Zeebrugge (W), 1 ex (verslag Miguel Demeulemeester)
(29-30) 9 mei: TTP Fonteintjes, Zeebrugge (W), 2 ex (verslag Miguel Demeulemeester)
De vogel van 4 mei werd achtereenvolgens gezien in De Panne, te Bredene en te Zeebrugge.
Met een totaal van 5 exemplaren wordt 2008 het beste jaar voor deze soort in ons land.

Kalanderleeuwerik *Melanocorypha calandra* (0,1,1)

(2) 12 mei: Groot Schietveld, Brecht (A), 1 ex (verslag Peter Symens)
De eerste waarneming voor ons land werd gedaan te Ramillies (N) op 23 november 1997. Het betrof toen, net als in 2008, ook een niet fotografisch gedocumenteerde waarneming.

Kortteenleeuwerik *Calandrella brachydactyla* (12,26,1)

(39) 21 april: Putten West, Kieldrecht (O), 1 ex (verslag Kenny Hessel)
In 2007 werden geen gevallen ingediend.

Rode Rotslijster *Monticola saxatilis* (5,0,1)

(6) 23 april 2000: Büllingen (Lg) (verslag Frank Vassen)
Deze nagekomen waarneming betreft de eerste voor deze soort in ons land sinds 1905 ! De soort werd bovendien nog nooit gedocumenteerd in Vlaanderen. Wie voegt deze gemakkelijk te herkennen soort toe aan de Vlaamse lijst ?

Roodsterblauwborst *Luscinia svecica svecica*

17 mei: Grote Kreek, Oorderen (A), 1 ad. m. (verslag Karel Helsen)
Enkel adulte mannetjes in het voorjaar zijn tot op ondersoort te determineren. Wegens overlappende maten met 'onze' ondersoort *cyaneula* kunnen vijfjes en najaarsvogels in de hand niet of nauwelijks op ondersoort gebracht worden.

Aziatische Roodborsttapuit *Saxicola torquatus maurus* (0,8,1)

(9) 19 – 21 oktober: Terrassenlandschap, Kuntich (VB), 1 1e kj m. (verslag Peter Collaerts)
Van de 9 aanvaarde gevallen waren er 7 in oktober, 1 in april en 1 in december.

Krekelzanger *Locustella fluviatilis* (0,13,3)

(14) 10 – 13 mei: reservaat Honegem, Erpe-Mere (O), 1 ex (verslag Wouter Faveyts)

(15) 30 juni: Marche-en-Famenne (Lx), 1 ex (verslag Marc Ameels)

(16) 27 augustus: Ingooigem (W), ringvangst (verslag Marcel Lauwers)

Veldrietzanger *Acrocephalus agricola* (0,26,1)

(27) 31 augustus: Sint Laureins (O), ringvangst (verslag Paul Schollaert)
Er zijn nog steeds maar 3 veldwaarnemingen in ons land: te Gent op 4 december 1997, te Zeebrugge op 10 september 2000 en te Heist op 12 juni 2007.

Baardgrasmus *Sylvia cantillans* (0,17,1)

(18) 25 mei: Viconiakleiputten, Stuivekenskerke (W), 1 ex (verslag Miguel Demeulemeester)

Provençalse Grasmus *Sylvia undata* (0,8,1)

(9) 18 oktober – februari 2009: strand, Heist (W), 1 ex (verslag BAHC, waarnemingen.be)

De tweede waarneming van een overwinteraar in ons land! Na twee strenge winters die voor een crash zorgden in de Engelse populatie, is de kans op vervolgwaarnemingen mogelijks sterk verkleind.

Pallas' Boszanger *Phylloscopus proregulus* (0,99,3)

(100) 10 oktober: Wittegracht, Heultje (A), 1 ex ringvangst (verslag BAHC, waarnemingen.be)

(101) 1 november: Pepingen (VB), 1 1e kj + ringvangst (verslag Edwig Vanhassel)

(102) 14 november: Grembergen (O), 1 ex ringvangst (verslag BAHC, waarnemingen.be)

2008 bleek met deze drie ringvangsten een jaar zonder waarnemingen in de bosjes aan onze kust.

Kleine Vliegenvanger *Ficedula parva*

5 juni: Verrebroekse Plassen, Verrebroek (O), 1 2e kj (verslag Kenny Hessel)

26 september: Sealife, Blankenberge (W), 1 1e kj (verslag Patrick Beirens)

4 oktober: Loppem (W), 1 1e kj ringvangst (verslag Filip Deruwe)

31 oktober: bosje Kustweg, Zeebrugge (W), 1 1e kj (verslag Patrick Beirens)

Kleine Klapekster *Lanius m. minor* (1,6,1)

(8) 19 en 20 juli: Opheers (L), 1 ad. (verslag Yvon Princen)

2 FOTO'S

Zowel adulte als eerstewinter vogels hebben een volledige rui in het winterhalfjaar. Een gesleten verenkleed in juli wijst dus niet op een eerstezomer vogel. Deze vogel leek wel opvallend lichte, gesleten tertials te hebben wat kan wijzen op behouden juveniele veren (die dus meestal wel geruid worden) en hier contrasteerden met zwartere en minder gesleten geruide slagpennen. De lichte veren in de zwarte voorhoofdsband kunnen evengoed op een vijfje wijzen dan op een immature vogel. De leeftijd van deze vogel blijft dus adult, wat hier zowel eerstezomer als ouder kan betekenen.

Witstuitbarmsijs *Carduelis hornemanni* (1,22,4)

(24) 25 november: De Nol, Essen (A), ringvangst (verslag Joris Elst)

(25) 26 november: Houthulst (W), ringvangst (verslag Miguel Demeulemeester)

(26) 29 november: Rohoekske, Zomergem (W), ringvangst (verslag BAHC, waarnemingen.be)

(27) 1 december: De Kuifeend, Oorderen (A), ringvangst (verslag Ludo Roothaert)

De invasie van Grote Barmsijsen *Carduelis flammae* bracht ook deze, zelfs in de hand, moeilijk te determineren soort mee. Het was hét moment om nog eens een veldwaarneming te forceren!

Cirlgors *Emberiza cirlus* (125,79,2)

15 mei: vliegveld, Oostmalle (A), 1 v. (verslag Jan Scheirs)

12 december-18 januari 2009: Scheldedijk, Doel (O), ad. m. (verslag Gerald Driessens)

Het aantal aanvaarde gevallen, meer dan het dubbel dan voor bijvoorbeeld Pallas' Boszanger, geeft aan dat deze soort niet zo heel zeldzaam is bij ons. Het gros van de waarnemingen wordt gedaan in de zuidelijke helft van het land. Tot en met het einde van de jaren '60 werden tientallen broedgevallen vastgesteld in ons land waarvan zelfs ook enkele in Vlaanderen. (zie schets op volgende bladzijde)

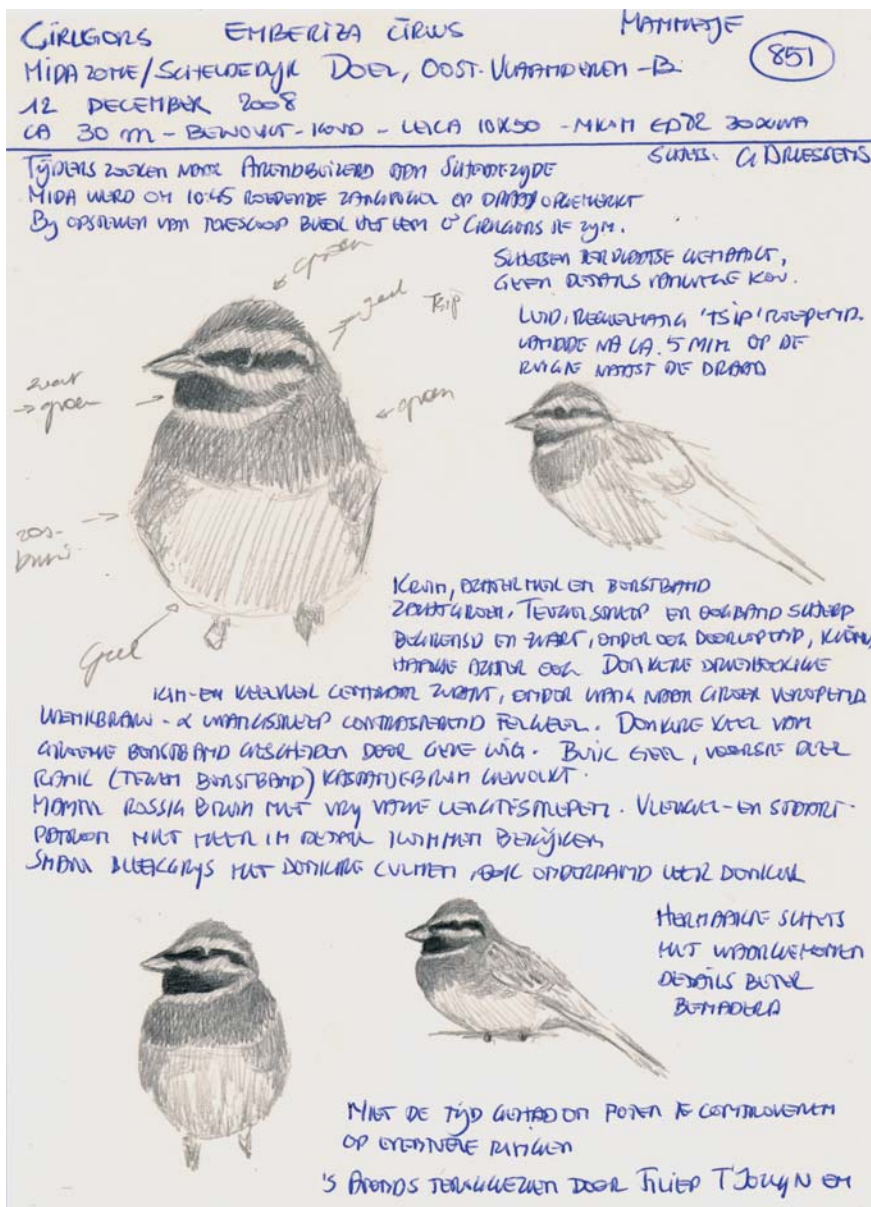
Grijze Gors *Emberiza cia* (24,28,1)

(53) 21 april: Jusleville, Theux (Lg) (verslag Paul Dupont)

Dit is de andere gors waarvan het gros van de waarnemingen uit de zuidelijke landshelft komt. Hoewel zijn broedgebied niet veel verder ligt dan dat van de Cirlgors werd deze soort nooit als broedvogel vastge-

Kleine Klapekster *Lanius minor*. ad. 20 jul 2008. Opheers (L) (Foto's: Patrick Beirens)

Veldschets Cirlgors, Gerald Driessens

Arendbuizerd *Buteo rufinus cirtensis*. imm. 25 okt 2008. Doel (O) (Foto: Patrick Beirens)

steld. Het gaat trouwens veelal om waarnemingen uit het najaar.

2. Categorie E

Arendbuizerd *Buteo rufinus*

19 oktober 2008 tot maart 2009: Doel (O), 1 imm. (Verslag Kenny Hessel)

Dit is vermoedelijk één van de meest controversiële vogels die het BAHC de voorbije jaren voor de kiezen heeft gekregen... Na het verrichten van enig onderzoekwerk en het nodige beraad is het BAHC van oordeel dat het raadzaam is om deze vogel niet op de A-lijst te aanvaarden als het eerste geval van Arendbuizerd voor België. De vogel wordt beschouwd als behorend tot de Noord-Afrikaanse ondersoort *cirtensis*, onder meer omwille van de kleine gestalte en de relatief grote kop. Deze ondersoort wordt door de literatuur (Ferguson-Lees & Christie 2001, Del Hoyo et al. 1994) als grotendeels sedentair beschouwd, met zwerfbewegingen over korte afstand. Het aantal aanvaarde en betrouwbare gevallen van *cirtensis* in Europa is erg laag en sterk geconcentreerd in het uiterste zuiden, m.n. in Spanje. Het (illegaal) importeren van *cirtensis*-Arendbuizerds vanuit Noord-Afrika, meestal door personen van Noord-Afrikaanse origine, lijkt een bestaand gegeven, met bewezen of sterk vermoede gevallen in diverse Europese landen, tot Noord-Europa toe. De schaal van dit fenomeen, dat zich vermoedelijk grotendeels afspeelt buiten het reguliere vogelhouderscircuit, is onbekend maar mogelijk aanzienlijk. De beoordeling van de status van de Arendbuizerd van Doel was geen gemakkelijke beslissing, maar uiteindelijk lijkt het plaatsen van dit geval op de E-lijst de meest zinnige en logische beslissing. Rekening houdend met de duidelijke stijging van het aantal gevallen van Arendbuizerd (van de nominaat *rufinus*) in een aantal Europese landen buiten het reguliere verspreidingsgebied mag trouwens worden verondersteld dat het eerste geval van Arendbuizerd van *rufinus* niet lang op zich zal laten wachten. Voor een overzicht van de informatie die gebruikt werd voor het beoordelen van dit geval wordt verwezen naar het achtergronddocument dat hierover op de website van het BAHC is geplaatst.

3. Niet-aanvaarde gevallen

Dwerggans *Anser erythropus*

2 november
 Brecht (A), 1 ex
 11 november
 Houthulst (W), 4 ex

Twee gevallen van overvliegende vogels. Zonder fotografisch bewijsmateriaal zijn overvliegende vogels echter moeilijk te documenteren en te aanvaarden.

Zwarte Ibis *Plegadis falcinellus*

15 mei 2007
 Lommel (L), 1 ex

Te summiere beschrijving.

Aasgier *Neophron percnopterus percnopterus*

12 en 13 januari: De Pinte (O), 1 ex

Schreeuwarend *Aquila pomarina*

7 mei: Schelle (A), 1 ad.

Beschrijving iets te summier en onvolledig om met zekerheid te kunnen concluderen tot Schreeuwarend. De determinatie van middelgrote aquila's (Steppenarend *Aquila nipalensis*, Bastaardarend *Aquila clanga* en Schreeuwarend) kan erg moeilijk zijn, waardoor het BAHC kritisch is voor gevallen van deze soorten.

Dwergarend *Hieraaetus pennatus*

14 mei: Eeklo (W), 1 ad.

Te summieren beschrijving.

Grauwe Franjepoot *Phalaropus lobatus*

6 augustus: Schulte (L), 1 ex

Te summieren beschrijving.

Roodkopklauwier *Lanius senator*

Mei 2007: Helchteren (L), 1 ad.

Te summieren beschrijving.

Referenties

- Adriaens P., Vandegehuchte M. & de leden van het BAHC. 2006. Zeldzame vogels in België in 2004. Tweeëndertigste rapport van het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité. *Natuur.oriolus*. 75(4): 113-121
- Adriaens P. 2008. Kumliens Meeuw bij Nieuwpoort. *Dutch Birding*. 30(1): 63-65
- AEWA 2008. http://www.unep-aewa.org/activities/working_groups/lwfg/lwfg_ssap_130109.pdf
- van den Berg A.B. & Bosman C. 1999. *Zeldzame vogels van Nederland*. GMB Uitgeverij, Haarlem
- BirdLife International. 2004. *Birds in Europe. Population estimates, trends and conservation status*. Cambridge, UK: BirdLife International. (BirdLife International Conservation Series No. 12)
- Del Hoyo J., Elliott A. & Sargatal J. (eds.) 1994. *Handbook of the Birds of the World. Vol. 2 New World Vultures to Guinea-fowl*. Lynx Edicions. Barcelona
- Ferguson-Lees J. & Christie D.A. 2001. *Raptors of the World*. Helm, London
- Faveyts W. & De Smet G. 2007. Zeldzame roofvogels in Vlaanderen. *Natuur.oriolus*. 73(3)BIJLAGE: 75-88
- Hudson N. and the Rarities Committee. 2009. Report on rare birds in Great Britain in 2008. *British Birds*. 102(10): 528-601
- O'Brien M., Crossley R. & Karlson K. 2006. *The Shorebird Guide*. Christopher Helm. London
- Olsen K.M. & Larsson H. 2003. *Gulls of Europe, Asia and North America*. Christopher Helm. London
- Ovaa A., Groenedijk D., Berlijn M. & CDNA. 2009. Rare birds in the Netherlands in 2008. *Dutch Birding* 31(6): 331-352
- de Roder F.E. & Bijlsma R. 2009. Vierde broedgeval van de Zeearend *Haliaeetus albicilla* in Nederland. *De Takkeling*. 17(3): 195-200
- Vandegehuchte M. & de leden van het BAHC. 2009. Zeldzame vogels in België in 2007. Vijfendertigste rapport van het Belgisch Avifaunistisch Homologatiecomité. *Natuur.oriolus*. 75(4): 113-121
- Wynn R.B. & Yésou P. 2007. The changing status of Balearic Shearwater in northwest European waters. *British Birds*. 100(7): 392-406

Samenvatting – Abstract - Résumé

Dit 36ste rapport van het BAHC en CH behandelt zeldzame vogels in 2008. Van de 114 behandelde gevallen werden er 8 niet aanvaard.

Unusual birds in Belgium in 2008**Thirty-sixth report of the Belgian Rare Birds Committee**

This combined report of both Belgian rarities committees (the Flemish, BAHC and the Francophone, CH) deals with 114 records of rare birds in Belgium in 2008, 8 of which were insufficiently documented.

Oiseaux rares en Belgique en 2008**Trente-sixième rapport du Comité Belge d'Homologation (BAHC)**

Ce trente-sixième rapport du BAHC et du CH (Comité d'Homologation) traite des oiseaux rares en 2008. Des 114 cas pris en considération, 8 non pas été homologués.